

Sviluppar ina strategia coherenta per la muntogna

La regenza è pronta d'acceptar ina incumbensa parlamentara da la fracziun cristiandemocratica

■ (mc) La regenza è pronta d'elavurar a temp util ina strategia en favur dal svilup da las regiuns muntagnardas e da rapportar al cussegl grond en chaussa. En quest senn è la regenza pronta d'acceptar ina incumbensa parlamentara da la fracziun cristiandemocratica. Tenor il schef da fracziun Marcus Caduff (pcd Lumnezia) vegnan ils territoris muntagnards in summa ed il chantun Grischun en spezial confruntads cun dischavantatgs considerabels che sa resultan da l'acceptaziun da l'iniziativa cunter las abitaziuns secundaras. Tant pli che quests territoris hajan gia uss da pitir da l'emigraziun e da la pitschna activitad turistica. L'acceptaziun pudesia avair per consequenza che las pli differentas branschas economicas (industria principala e secundara da construcziun, ulteriuras interpresas pitschnas e mesunas pertutgadas) vegnian a stuir cumbatter cun problems considerabels, gea schizunt existenzials.

Il chantun Grischun è dumandà

En vista a quests fatgs saja il chantun Grischun dumandà per dus motivs. Per l'ina stoppia el procurar che quest fatg vegnia sclerì svelt a Berna tras l'ordinaziun dal cussegl federal davart l'applicaziun da las normas costituzionalas. La resoluziun ch'il cussegl grond ha deliberà ils 21 da mars 2012 saja in emprim pass en la dregta direcziun. Per l'autra pretendian la nova situaziun e las midadas vegnentas, skizzadas qua survart, ch'i vegnian – entaifer il chantun – elavuradas e lantschadas novas strategias a favur da noss territoris da muntogna, argumentescha Marcus Caduff en num da la pcd. La regenza dal chantun Grischun duai perquai tenor la pcd vegnir incumbensada: – da prender mesiras urgentas che permettian da sustegnair gia l'onn 2012 las

En num da la fracziun cristiandemocratica ha il schef da fracziun Marcus Caduff (pcd Lumnezia) pretendi da la regenza ina strategia a favur dals territoris muntagnards.

FOTO M. HARTMANN

branschas economicas ch'èn dischavantaggiadas pervia da l'acceptaziun da l'iniziativa cunter las abitaziuns secundaras; – d'elavurar uschè svelt sco pussaivel ina strategia a favur dal svilup dals territoris da muntogna e da suttametter al cussegl grond in rapport correspondent. Quest rapport duai mussar co ch'il chantun Grischun vul mitigiar la digren da las branschas economicas dischavantaggiadas pervia da l'acceptaziun da l'iniziativa cunter las abitaziuns secundaras e co ch'i pon vegnir mantegnidas la valur agiuntada e l'activitad d'investiziun. Per quest intent duain er vegnir examinadas vias cumpletmain novas (sco per exempel sustegnair la construcziun e la renova-

ziun da manaschis d'hotellaria cun contribuziuns a fonds perdu dal chantun); – d'inditgar ils puncts strategics che la regenza pensa d'integrar en la revisiun currenta da la lescha per il svilup economic.

Resposta da la regenza

L'acceptaziun da l'iniziativa cunter las abitaziuns secundaras ils 11 da mars 2012 ha a lunga vista consequenzas considerablas per il territori da muntogna e per l'entir chantun Grischun. Sclerir las dumondas avertas en connex cun l'ordinaziun transitorica dal cussegl federal ha emprima prioritad. Ils elements centrals èn la fixaziun da la garanzia dal possess actual cun il stadi dal mars 2012, che pla-

nisaziuns d'utilisaziun che sa refereschian al project mantegnian il stadi da projects da construcziun permess sco er la pretensiun che l'ordinaziun dal cussegl federal entria in vigur il pli tard pussaivel il 1. da schaner 2013. Questa ultima pretensiun pussibilitass da permetter projects da construcziun planisads fin la fin da l'onn 2012 e pia mitigias in pau las consequenzas economicas per il territori da muntogna, en spezial per la economia da construcziun. En quest mument èsi difficil d'introducir ulteriuras mesiras concretas ed effectivas per sustegnair las branschas economicas pertutgadas. Sin basa da l'ordinaziun definitiva dal cussegl federal ston las consequenzas economicas vegnir giuditgadas per pudair sviluppar cun cleras finamiras mesiras accompagnantas. Tut las lavurs dal chantun vegnan fatgas en stretga accordanza cun la conferenza da las regenzas dals chantuns alpins (CRCA) e cun la conferenza da las directuras e dals directurs chantunals da l'economia publica (CDE), per pudair defender unisono ils interess dals territoris da muntogna.

Ina strategia coherenta

Sin plaun federal vegn examinada – en il rom da la missiva «promozion da l'economia locala 2016 fin 2019» – la promozion dal Grischun sco lieu economic er areguard las sfidas che resultan da l'iniziativa cunter las abitaziuns secundaras. L'elavuraziun d'ina strategia a favur dal svilup dals territoris da muntogna dependa dals pli different secturs politics. Da quels fan part l'agricultura, ils programs da promozion federals da la politica agrara, ils projects pertutgant il svilup regiunal (PSR), la nova politica regiunala (NPR) sco er different ulteriurs secturs politics sco la furmaziun, il traffic e.u.v. Dal rest ha il cussegl federal sur-

vegnì l'incumbensa – acceptond la moziun Maissen – da sviluppar ina strategia coherenta per il territori da muntogna. Ina strategia unitara a favur dal territori da muntogna na po betg vegnir elavurada independentamain da la confederaziun. A la regenza pari ch'i saja memia baud per in rapport correspondent. Quai en spezial er en vista a la discussiun currenta davart las mesiras accompagnantas tar l'iniziativa cunter las abitaziuns secundaras ed en vista a l'elavuraziun d'ulteriurs programs. Percunter sto vegnir intensivada la coordinaziun dals different secturs politics tant sin plaun chantunal sco er sin plaun federal.

Sustegn per hotels

Sin basa da la lescha vertenta per il svilup economic pon interpresas d'alloschament vegnir sustegnidas gia oz, tras la concessiun da contribuziuns a fonds perdu e d'emprests, sch'ellas èn impurtantas per l'economia regiunala u sch'ellas èn spezialmain innovativas. Il chantun è strusch en il cas da realisar independentamain ina promozion effizienta da l'hotellaria. El è dependent da la cooperaziun finanziaria da la confederaziun. La regenza vegn a resguardar la situaziun da partenenza midada a chaschun da la revisiun currenta da la lescha per il svilup economic (LSE) ed ad examinar – sin basa dal princip teoretic da l'export – ils puncts centrals sco la promozion da l'hotellaria, la promozion da l'innovaziun e da la perscrutaziun, la coordinaziun da las proceduras u il rinforz dals spazis cun pauc potenzial. La consultaziun dal sbod da la lescha è prevista per l'atun 2012.

La regenza è pronta d'elavurar a temp util ina strategia a favur dal svilup dals territoris da muntogna e da rapportar al cussegl grond en chaussa. En quest senn accepta ella l'incumbensa da fracziun.